

STORTINGET

Representantforslag 146 S

(2020–2021)

fra stortingsrepresentant Seher Aydar

Dokument 8:146 S (2020–2021)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Seher Aydar om å innføre kvotetrekking for eksport av ubearbeidet fisk for å sikre at norsk fisk skaper norske arbeidsplasser

Til Stortinget

Bakgrunn

Fisken i havet har gjennom alle år sørget for arbeidsplasser og lys i husan langs kysten av Norge. Det gjør den ikke lenger. Gjennom de siste årtiene har skiftende regjeringer utarmet kysten gjennom å la trålerne ta over kvotene fra kystfiskeflåten, for så å la trålerne selge fisken direkte ut av landet istedenfor til anlegg på land.

Historisk var tildelinga av fiskekvoter til trålere eid av fiskeindustribedrifter, som starta da Findusfabrikken i Hammerfest fikk kvoter til egne trålere på 1950-tallet, viktig for å sikre sysselsetting og bosetting gjennom en jevn tilgang på fiskeråstoff til foredling. Kodeordet var leveringspliktige kvoter, fisken skulle leveres i land. Men i dag er det bare ti prosent av de leveringspliktige kvotene som faktisk landes langs kysten. Fiskefabrikken i Hammerfest er i likhet med en rekke andre fiskeforedlingsanlegg lagt ned, og Kjell-Inge Røkke, som kjøpte fabrikk i Hammerfest i 2001, tjente store pengesummer på å selge kvotene videre.

I dag eier et tjuetalls familier halvparten av landets fiskekvoter, mens Vardø og mange andre lokalsamfunn langs Finnmarkskysten, som ligger nærmest de mest fiskerike områdene i hele verden, ikke har mulighet til å leve av fisken. Da Riksrevisjonen gikk gjennom norsk

fiskeripolitikk, kom de med kritikk av forvaltningen på nest høyeste farenivå:

«Etablerte fiskeripolitiske prinsipper er blitt utfordret.»

Riksrevisjonen påpekte at forvaltninga har brutt de fiskeripolitiske retningslinjene gang på gang, at fiskeripolitikken har hatt negative konsekvenser for kystsamfunnene, og at rettighetene blir kontrollert av stadig færre folk.

Det som har skjedd, er et ran av fellesskapets ressurser, som har beriket milliardærer som Kjell Inge Røkke og Helge Møgster og fratatt kystsamfunnene grunnlaget for sysselsetting og bosetting i framtida. Det er denne utviklingen forslagsstiller ønsker å snu. Fisken må tilbakestilles til fellesskapet, som kan sikre og skape aktivitet langs hele kysten – også der det nå delvis har blitt rasert – og komme folket til gode i framtida.

Forslagsstiller vil med dette forslaget sikre at fisk landes i Norge, og på den måten skape arbeidsplasser i fiskeindustrien langs kysten. I dag er industrien preget av lav organiseringsgrad, import av utenlandsk arbeidskraft, store sesongvariasjoner og periodevise permitteringer.

Island innførte i 2006 et kvotetrekking på eksport av uferdig bearbeidet fisk, som ga muligheten til å belaste et kvotetrekking på opptil 20 pst. på torsk og hyse og 15 pst. på andre arter av fangster som blir eksportert uferdig bearbeidet. Tiltaket er innført innenfor rammen av EØS-avtalen og sikrer at fisken bearbeides på land, noe som sikrer sysselsetting og bosetting.

Nå ser man den samme tendensen til å omgå ilandføring for å sikre profittmaksimering for rike eiere – på bekostning av kystnaturen, fiskerne og ikke minst arbeiderne, også i oppdrettsnæringa. Slaktebåten «Norwegi-

an Gannet», som henter norsk oppdrettsfisk og slakter om bord før fisken leveres i Danmark, er det fremste eksemplet på en utvikling forslagsstiller vil advare mot. Det haster å få på plass tiltak som kan motvirke dette. Oppdrettsnæringas utarming av fellesskapets naturressurser er problematisk, men oppdrett innenfor reelt bærekraftige rammer kan være god matproduksjon og grunnlag for arbeidsplasser og sysselsetting langs kysten. Men da må jobbene faktisk være langs kysten, med norske lønns- og arbeidsvilkår, ikke på en slaktebåt i trafikk mellom merdene og utlandet. Regjeringa må sette ned foten og innføre reguleringer. Forslagsstiller viser til at det går an å hente inspirasjon fra Island også for oppdrettsnæringa. Et trekk i total biomasse for de som ikke ilandfører fisken i Norge, er ett av flere mulige krav forslagsstiller mener regjeringa burde innføre.

Disse forslagene er første steg på veien til å gjenskape en fiskeripolitikk som sikrer bosetting og sysselsetting langs kysten. Når fisken landes i Norge, kan industrien langs hele kysten gjenoppbygges. Deretter må det gjøres flere tiltak for å sikre at kvotene fordeles til fiskere, ikke investorer, og at kystflåten tar over størstedelen

av kvotene og sikrer ilandføring av råstoff til industrien på en måte som gir flere arbeidsplasser, lavere klimautslipp og et mer skånsomt fiske.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en ordning med kvotetrekke etter islandsk modell for fangst av fisk som eksporteres, fryst eller fersk, uten å ha vært bearbeidet på land i Norge.
2. Stortinget ber regjeringen fremme en sak med tiltak som kan sikre ilandføring av oppdrettsfisk i Norge i framtida, herunder tiltak etter modell av kvotetrekksordningen på Island og andre tiltak som er egnet til å stanse utviklingen representert ved «Norwegian Gannet», der norsk oppdrettsfisk slaktes om bord på båten før den leveres i utlandet.

11. mars 2021

Seher Aydar